

HÅLLBARHETSREDOVISNING I FINLAND

Jonna Björklund

Examensarbete för tradenomexamen
Utbildningen för Företagsekonomi
Vasa 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Jonna Björklund

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningsalternativ: Ekonomiförvaltning

Handledare: Anders Kjellman

Titel: Hållbarhetsredovisningens betydelse

Datum 26.4.2017

Sidantal 40

Bilagor 1

Abstrakt

Syftet med detta examensarbete var att ta reda på vad hållbarhetsredovisning betyder och varför en del finländska företag väljer att hållbarhetsredovisa, trots att det idag inte finns lagar om obligatorisk hållbarhetsrapportering i Finland. Med detta arbete vill jag även ta reda på vad finländska företag tror om hållbarhetsredovisningens framtid i Finland.

Teoridelen i examensarbetet består av hållbarhetsredovisning, hållbart företagande, hållbarhets standarder och hållbarhetsrapportering. Den empiriska delen består av en kvalitativ undersökning där jag via intervjuer med företagen Stora Enso och Neste tagit reda på varför företagen hållbarhetsredovisar, vilka fördelar och nackdelar hållbarhetsrapportering medför, vilka standarder de använder och hur de tror att hållbarhetsredovisningen kommer att utvecklas i framtiden i Finland.

I undersökningens resultat framkom det att företag i dagens läge behöver på något sätt framföra hållbarhetsfrågor för att klara sig i längden och intressenter utgör en viktig faktor till varför företagen som deltagit i undersökningen publicerar hållbarhetsrapporter. I resultatet kom även fram att hållbarhetsredovisningen har en stor betydelse för både Stora Enso och Neste och att båda företagen anser att hållbarhet kommer att bli vanligare i Finland i framtiden. I litteraturstudierna kom det fram att betydelsen av hållbarhetsfrågor dagligen ökar i samhället och behövs för att företag idag skall klara av att möta intressenternas behov och klara sig i längden.

Språk: svenska

Nyckelord: hållbarhetsredovisning, hållbart företagande, hållbarhetsrapportering

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Jonna Björklund

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Anders Kjellman

Nimike: Kestävä kehitys Suomessa

Päivämäärä 26.4.2017

Sivumäärä 40

Liitteet 1

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää mitä kestävyys tarkoittaa ja miksi jotkut suomalaiset yritykset valitsevat kestävä kehityksen raportoinnin, vaikka nykypäivänä ei ole lakeja pakollisesta kestävä kehityksen raportoinnista Suomessa. Tällä työllä halusin myös ottaa selvää mitä suomalaiset yritykset pitävät kestävä kehityksen raportoinnista tulevaisuudessa Suomessa.

Työn teoreettinen osa koostuu kestävä kehityksen selvityksestä, kestävästä yritystoiminnasta, kestävä kehityksen standardista ja kestävä kehityksen raportoinnista. Empiirinen osa koostuu kvalitatiivisesta tutkimuksesta, jossa olen haastattelujen avulla ottanut selvää, miksi yritykset raportoivat kestävästä kehityksestä, mitä etuja ja haittoja kestävä kehityksen raportoinnissa on, mitä standardeja he käyttävät ja kuinka he luulevat kestävä kehityksen kehittyvän tulevaisuudessa Suomessa.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että yrityksiä tänä päivänä täytyy jollain tavalla tuoda esiin kestävä kehityksen kysymyksiä pystyäkseen selviytymään ja sidosryhmät ovat tärkeä syy siihen miksi yritykset, jotka osallistuivat tutkimukseen, julkaisevat kestävä kehityksen raportteja. Tuloksista selvisi myös, että kestävä kehityksen raportoinnilla on suuri merkitys sekä Stora Ensolle että Nestelle, ja että molemmat yritykset katsovat, että kestävyys tulee olemaan tavallisempaa Suomessa tulevaisuudessa. Kirjallisuuden opiskelussa tuli esille, että kestävä kehityksen merkitys päivittäin kasvaa yhteiskunnassa ja että sitä tarvitaan, jotta yritykset tänä päivänä pystyvät kohtaamaan sidosryhmien tarpeet ja selviytyvät pitempään.

Kieli: ruotsi Avainsanat: kestävyys, kestävä liiketoiminta, kestävä kehityksen raportointi

BACHELOR'S THESIS

Author: Jonna Björklund

Degree Program: Business Administration, Vaasa

Specialization: Financial Administration

Supervisor: Anders Kjellman

Title: Sustainability in Finland

Date 26 April 2017

Number of pages 40

Appendices 1

Abstract

The purpose of this bachelor's thesis is to find out what sustainability reporting means and why some Finnish companies choose to report sustainability even though today, there are no laws on mandatory sustainability reporting. With this bachelor's thesis, I also seek to find out what Finnish companies think believe of sustainability reporting in Finland in the future.

The theoretical part of the bachelor's thesis consists of the chapters' sustainability, sustainable entrepreneurship, sustainability standards and sustainability reporting. The empirical part consists of a qualitative survey where I through interviews with the companies Stora Enso and Neste found out for instance why they publish sustainability reports, what advantages and disadvantages sustainability reporting has, what standards they use and how they believe sustainability reporting will develop in the future in Finland.

The result of this study indicates that companies today need in some way publish sustainability issues to manage in the long term and stakeholders are an important factor in why these companies that participated in the survey publish sustainability reports. The result also shows that the sustainability report is of great importance for both Stora Enso and Neste and both companies believe that sustainability will become more common in Finland in the future. The literature studies revealed that the importance of sustainability issues in society is constantly increasing and needed for companies to meet stakeholders' requirements and to be able to manage in the long run.

Language: Swedish Key words: sustainability, sustainability entrepreneurship, sustainability reporting,

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	2
1.2	Frågeformulering	2
1.3	Mål.....	2
1.4	Definition av begrepp	3
1.5	Disposition	3
2	Metod.....	5
2.1	Forskningsdesign	5
2.2	Datainsamling.....	6
2.3	Avgränsning.....	6
2.4	Källkritik.....	7
3	Hållbarhetsredovisning	8
3.1	Historia.....	10
3.2	Hållbarhetsredovisning i Finland.....	11
3.3	Finish Business and Society (FIBS)	12
3.4	Corporate Social Responsibility (CSR).....	13
4	Hållbart företagande	14
4.1	The Triple Bottom Line	15
4.2	Standarder	16
4.2.1	Global Reporting Initiative (GRI).....	16
4.2.2	Environment-Management Audit Scheme (EMAS)	19
4.2.3	Internationella Standardiserings Organisation (ISO).....	20
5	Hållbarhetsrapport	23
5.1	Hållbarhetsrapportens innehåll	24
5.2	EU-direktiv om rapportering av hållbarhet och mångfaldspolicy	25
6	Empirisk del.....	27
6.1.1	Neste	27
6.1.2	Stora Enso.....	29
7	Resultat	31
7.1	Fråga 1	31
7.2	Fråga 2	32
7.3	Fråga 3	33
7.4	Fråga 4	34
7.5	Fråga 5	35
7.6	Fråga 6.....	35

7.7	Fråga 7	36
7.8	Sammanfattning av intervjuerna	37
8	Avslutning	39
	Litteraturförteckning.....	41
	Figurförteckning	
	Bilagor	

1 Inledning

Idag finner man flera länder inom EU med liknande miljöredovisningar som i Finland och inom EU införs kontinuerligt nya riktlinjer som berör frågor om miljö och hållbarhetsredovisning. Hållbarhetens betydelse ökar ständigt men är fortfarande idag ganska ovanlig i finländska företag jämfört med flera andra länder.

Idag finns det för närvarande inga lagar i Finland som kräver obligatorisk hållbarhetsrapportering, istället finns det flera internationellt publicerade riktlinjer för hållbarhetsfrågor som företag och organisationer kan välja att följa. Trots den frivilliga hållbarhetsrapporteringen väljer en del företag och organisationer i Finland att årligen publicera hållbarhetsrapporter antingen i en enskild rapport eller tillsammans med årsredovisningen. (Ljungdahl, 2002)

Företagens roll i förbättring av framtiden har under de senaste 15 åren ökat och detta på grund av att företag och organisationer allt mer börjat inverka på miljön och samhället. Utmaningar som flera företag och organisationer möter i vardagen med hållbart företagande är att komma på nya sätt att tänka och agera och förutse hur stor inverkan deras val har på ekonomin, miljön och samhället. (Reporting, 2000-2006)

På grund av den ökade betydelsen av hållbarhetsfrågor kan företagen och organisationerna inte längre utföra verksamheter i skuggan utan utsätts hela tiden för granskningar av bland annat massmedier, organisationer och intressenter. Hållbarhetsredovisningen är en bred term och kortfattat ger hållbarhetsredovisningen en balanserad och verklig bild av hållbarhetsresultatet i ett företag eller organisation. Det är viktigt att man i hållbarhetsrapporter tar upp både det positiva och det negativa gällande hållbarhet i företagets verksamhet för att få en så verklig bild av verksamheten som möjligt. (Reporting, 2000-2006)

Några orsaker till hållbarhetsredovisningens ökning de senaste åren går att förklara med bland annat ett ökat intresse för hållbarhetsfrågor och även ett större förväntan på företagens ansvar över verksamhetens inverkan på miljön. Med tiden har även globaliseringen lett till att företag och organisationer idag möter mera moraliska och etiska frågor som behandlar frågor gällande bland annat barnarbetskraft, jämställdhet, korruption och mänskliga rättigheter. (Ljungdahl, 2002)

Idag finns det ett stort utbud av olika hållbarhetsredovisningsmodeller som företag kan välja mellan och företagen har även idag tillgång till flera internationella hållbarhetsredovisningspraxis. Till skillnad från Finland finns det idag flera länder inom EU som har egna lagstiftade riktlinjer och lagar för hållbarhetsredovisning. (Ljungdahl, 2002)

1.1 Syfte

Syftet med detta examensarbete var att ge en förklaring till vad hållbarhetsredovisning och hållbarhetsrapporter är och att genom intervjuer ta reda på varför företag i Finland idag väljer att hållbarhetsrapportera trots att det inte finns lagar i Finland som kräver obligatorisk hållbarhetsrapportering. Ett annat syfte med intervjuerna var att ta reda på vilken betydelse rapportering av hållbarhet har för de intervjuade företagen och att ta reda på vad de anser om hållbarhetsredovisningens framtid i Finland.

1.2 Frågeformulering

Detta examensarbete grundar sig på tre stycken frågeställningar som jag förväntar mig få svar på antingen från den empiriska delen eller från den teoretiska delen. Frågeställningarna som examenarbetet grundar sig på är:

”Vad är hållbarhetsredovisning?”

”Varför ger företag ut hållbarhetsrapporter trots att lagen inte kräver det i Finland?”

”Hur ser framtiden ut för hållbarhetsredovisningen i Finland?”

1.3 Mål

Målet med detta examensarbete var att ge läsaren en djupare kunskap i vad begreppet hållbarhetsredovisning och hållbarhetsrapportering är. Målet var även att via intervjuer med de finländska företagen få reda på varför företagen valt att rapportera om hållbarhet, vilken betydelse hållbarhetsrapportering har och hur de ser på hållbarhetsredovisningens framtid i Finland. Jag vill även att i slutet av detta arbete att läsaren och jag själv har en bättre förståelse över ämnet hållbarhetsredovisning och svar på frågorna som examenarbetet grundar sig på.

1.4 Definition av begrepp

En ***hållbarhetsredovisning*** är en frivillig redovisning där företag och organisationer får framföra hur de positivt eller negativt påverkar ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter.

En ***Redovisning*** definieras som den företagsekonomiska verkligheten i siffror, redovisningen ger ett underlag för ledning av företag och visar utåt hur företaget klarar sig inom den ekonomiska aspekten.

Ett ***miljöledningssystem*** definieras som ett verktyg för att effektivisera företags och organisationers miljöarbete. Miljöledningssystem är en term för en företags principer, mål, instruktioner, rutiner, modeller och journaler gällande miljöområdet.

Hållbarhetsfrågor är frågor som behandlar ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter i ett företag. Frågorna varierar mellan företag beroende på till exempel företagets bransch och relevans.

Hållbar utveckling definieras som ett sätt för företag och organisationer att tillfredsställa dagens behov utan att riskera framtida generationers förmåga att utföra sina egna behov.

Risk management definieras som ett gemensamt namn för aktiviteter som kontrollerar, analyserar och förebygger risker i företagets verksamhet.

1.5 Disposition

Här kommer arbetets disposition att tas upp, alltså korta förklaringar på vad man kommer att få läsa om i detta examensarbete. Arbetet består av åtta huvudkapitel som alla sedan delas in i mindre underrubriker. Första kapitlet är Inledningen och här kommer underrubrikerna syfte, mål, centrala begrepp, frågeformuleringar och såklart dispositionen av examensarbetet fram.

Den andra kapitlet är Metod och här kommer det fram forskningsmetod, urval, källkritik och avgränsningar som gjorts i detta arbete. Sedan följer ett kapitel som heter Hållbarhetsredovisning där det först ges en förklaring till begreppet hållbarhet och sedan även lite fakta om hållbarhetens historia, hållbarheten i Finland, Finish Business and Society, the Triple Bottom Line och slutligen en förklaring till begreppet Corporate Social Responsibility.

I kapitel fyra Hållbart företagande ges först en förklaring till begreppet hållbart företagande och sedan får man även läsa om de kändaste organisationerna som publicerar riktlinjer för hållbarhetsredovisning. I kapitel fem Hållbarhetsrapporter ges först en förklaring till uttrycket hållbarhetsrapportering och efter det kommer information om hållbarhetsrapportens innehåll och fakta om de nya EU-direktiven om rapportering av hållbarhet och mångfaldspolicy som togs ikraft år 2016.

Sedan följer kapitel sex och det är här den empiriska delen börjar och i detta kapitel kommer det en presentation av båda företagen som valts till detta examensarbets kvalitativa undersökning. Sedan följer kapitlet sju Resultat där alla intervju svaren analyseras och till sist ges en sammanfattning av de väsentligaste svaren från intervjuerna.

Slutligen i den sista kapitlet Avslutning ges en avslutningsdiskussion och även framtidsdiskussioner om hållbarhetsredovisningen och hållbarhetsrapporteringen i Finland. I detta kapitel kommer även en sammanfattning av examensarbetets resultat och om syftena och målen med examensarbetet lyckats uppnås. I detta avslutande kapitel kommer även några förslag till fortsatt forskning att presenteras och efter detta kapitel kommer litteraturförteckningen, figurförteckningen och bilagorna som använts i detta examensarbete.

2 Metod

I detta kapitel ges fakta om examensarbetets forskningsdesign, avgränsningar, datainsamlingsmetoder och källkritik. Kortfattat här näst kommer en beskrivning på hur examensarbetet fick sin start och vilka svårigheter som uppstått i skrivandet av detta examensarbete.

För att få en bredare kunskap om ämnet hållbarhetsredovisning och inspiration till det egna examensarbetet så började jag detta examensarbete med en liten inblick i tidigare gjorda examensarbeten som handlar om ämnet hållbarhetsredovisning och hållbarhetsrapportering. Efter detta började insamlandet av all den information som jag ville ha med i mitt examensarbete. Informationen som använts i detta examensarbete har jag tagit från olika böcker lånade vid Tritonia bibliotek, internetsidor, dokument och från olika vetenskapliga artiklar.

Största svårigheterna med detta examensarbete har varit att begränsa informationen som tagits med i den teoretiska delen samt att välja vilka företag som skulle delta i den kvalitativa undersökningen. En annan svårighet jag haft var att välja ut vilka intervjufrågor som skulle ingå i intervjuerna för att få all den information som behövdes för att få fram examensarbetets syften och mål.

2.1 Forskningsdesign

I detta examensarbete har jag använt mig utav en kvalitativ forskningsmetod till den empiriska delen. Som undersökningsmetod valde jag intervjuer för att få mera fritt formulerade svar via än vad man skulle få via till exempel enkäter. Intervjufrågorna handlar om bland annat hållbarhetsrapporteringens utveckling, nackdelar och fördelar och dess betydelse i de intervjuade företagen.

Två stycken yrkeskunniga personer inom ämnet hållbarhetsredovisning har blivit intervjuade från företagen Stora Enso och Neste. Till intervjuerna valde jag ut 7 stycken frågor som behandlar ämnet hållbarhetsredovisning och dessa frågor har blivit formade att ge svar på frågeformuleringarna som examensarbetet grundar sig på.

2.2 Datainsamling

Informationen som använts i den teoretiska delen kommer från olika böcker, internetsidor och artiklar som alla berör ämnet hållbarhetsredovisning. All den information som använts i detta examensarbete kommer från aktuella och pålitliga källor för att informationen skall vara aktuell i dagens läge.

I själva den empiriska delen förekommer både primära och sekundära källor. Intervjufrågorna och intervjuvaren kommer från primära källor eftersom att undersökningssvaren tagits från en egen undersökning och inte i andra hand från någon annan persons undersökning. De sekundära källorna som finns i den empiriska delen har blivit tagna från båda företagens egna hemsidor för att få bakgrundsinformation om företagen som deltagit i den kvalitativa undersökningen. Intervjuerna som gjorts i den kvalitativa undersökningen har gjorts via antingen epost eller telefonintervju beroende på vad som passat bäst för de som blivit intervjuade.

2.3 Avgränsning

I detta examensarbete har det förekommit en del avgränsningar i både den teoretiska delen och den empiriska delen. I den teoretiska delen har avgränsningarna förekommit i valet av informationen som skall ingå i detta examensarbete. Informationsavgränsningen gjordes på basen av det som var väsentligast för detta examensarbete och hur den passade in med syftena och frågeformuleringarna.

I den empiriska delen har det även förekommit en del avgränsningar vad gäller val av intervjufrågor och val av företag som skulle delta i den kvalitativa undersökningen. Avgränsningarna som gjordes vid val av företag blev gjorda för att endast företag som publicerar årliga hållbarhetsrapporter kunde svara på vissa av frågorna och därför avgränsades fokuset till sådana företag.

Slutliga valet gjordes på basen av vilka företag i Finland som har den största omsättningen år 2015 och efter att jag kontaktat tre företag från topp fem listan så tog två företag kontakt. Intervjufrågorna grundar sig på teoridelen, syftena och frågeformuleringarna.

2.4 Källkritik

I detta examensarbete får man endast reda på varför företagen Neste och Stora Enso hållbarhetsredovisar och vilken betydelse hållbarhetsredovisningen har för dessa företag. Man får alltså inte reda på varför alla företag som ger ut hållbarhetsrapporter i Finland hållbarhetsredovisar och vilken betydelse hållbarhetsredovisningen har för alla dessa företag.

Andra källkritiker som förekommer är att man i detta examenarbete inte får reda på all information om hållbarhetsredovisning som finns i världen utan informationen som använts fokuserar sig på sådant som kan sammankopplas till syften, frågeformuleringarna och den empiriska delen. En kritik med att ha låtit företagen själva välja passande intervjuform är att man via epost inte får så omfattande svar som man skulle ha fått via telefonintervju och ansikte mot ansikte intervjuer bland annat för att jag i det fallet inte haft möjligheten att ställa följdfrågor.

Reliabilitet handlar om hur tillförlitlig en undersökning är och undersökningen som gjorts i detta examensarbetet anses ha hög reliabilitet eftersom att ifall man intervjuar samma personer igen med samma frågor så kommer man att få liknande svar. Validitet handlar om mätningens kvalitet och undersökningen anses ha en hög validitet eftersom att jag intervjuat yrkeskunniga personer inom ämnet hållbarhetsredovisning för att få pålitliga svar till mina intervjufrågor.

3 Hållbarhetsredovisning

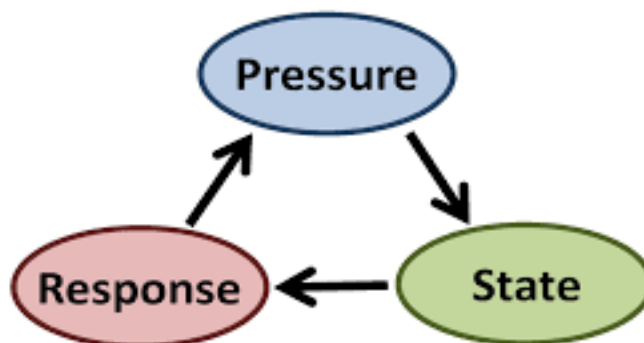
Detta kapitel börjar med att förklara vad uttrycket hållbarhetsredovisning betyder och sedan kommer lite fakta om hållbarhetsredovisningens historia, hållbarhetsredovisning i Finland, Finish Business and Society och begreppet the Triple Bottom Line. Till sist kommer även en förklaring till vad Corporate Social Responsibility betyder och vad begreppet omfattar.

När man pratar om hållbarhetsredovisning så menar man att mäta, introducera och att ta ansvar för sådant som organisationen åstadkommit i arbete mot hållbar utveckling. Företag och organisationer hör till samhället och påverkar därför inte endast deras egna verksamheter utan även andras och deras inverkan på samhället och miljön påverkar även kommande generationer. (Westmark, 1999; Reporting, 2000–2006)

Syftet med hållbarhetsredovisning är att få en balanserad och verklig bild av organisationens redovisade resultat av hållbarhet. I resultatet bör man ta upp det positiva men även det negativa för att kunna ge en så verklig bild som möjligt. Hållbarhetsredovisningen är ett ganska brett område och det finns flera definitioner till begreppet hållbarhetsredovisning och i (Kirjanpitolautakunta, 2006) har man förklarat begreppet som en beskrivning av miljömässiga, ekonomiska och sociala inflytelser. (Kirjanpitolautakunta & näringsministeriet, 2006)

Det ekonomiska området av hållbarhet handlar om organisationernas inverkan på de ekonomiska förhållandena hos företag och organisationers intressenter och ekonomiska system på nationell och internationell nivå. Det miljömässiga området handlar om hur hållbarhet berör organisationernas inverkan på både den levande och den icke-levande naturliga systemet. Här inkluderas faktorer som mark, vatten, luft och ekosystem. Det tredje området av hållbarhet är sociala området och handlar om organisationernas inverkan på det sociala systemet som företaget eller organisationen arbetar inom. (Reporting, 2000-2006)

I boken miljöredovisning (Ljungdahl, 2002) tar Ljungdahl upp att hållbar utveckling inte endast handlar om miljö rättvisa mellan dagens och framtidens generationer, utan handlar även om det sociala hänsynstagandet och strävan till utjämning inom den ekonomiska aspekten mellan olika generationer. ”Pressure-State-Response” (PSR) är en modell för hållbar utveckling som publicerades för först gången år 1979. Idag är PSR modellen en väletablerad bas för miljöstatistiska strukturer inom ”the Organisation for Economics Co-operation and Development” (OECD).

Figur 1 Pressure-State-Response (PRS) (Ljungdahl, 2002)

Figuren ovan ger en enkel förklaring till Pressure-State-Response modellen som med åren blivit tolkat på lite olika sätt men som enligt (Ljungdahl, 2002) är en systematisk förklaring till begreppet hållbar utveckling. “Response” står på svenska för anpassningar i samhället och “State” står för tillståndet i naturen. Den sista bubblan “Pressure” står för miljöpåverkan och denna Pressure-State-Response modell används främst för att ge företag och organisationer en god ordning i den nationella miljöstatistiken. (Ljungdahl, 2002)

The Organisation for Economics Co-operation and Developments (OECD) är en internationell organisation vars mål är att stöda sådan politik som förbättrar den sociala och ekonomiska välfärden hos människor runt om i världen. OECD har gett ut ett forum där regeringen kan arbeta tillsammans och utbyta erfarenheter sinsemellan. OECD arbetar alltså tillsammans med regeringen för att driva och förstå sig på sociala, ekonomiska och miljömässiga förändringar. (OECD, 2016)

Hos OECD analyseras och mäts data för att kunna förutse framtida trender. OECD mäter även produktivitet och hur det internationella flödet av industri och handel flödar. Hos OECD lägger man även en del fokus på sådana frågor som har en direkt påverkan på samhällets vardag som till exempel hur mycket skatt man skall betala, social trygghet och hur mycket fritid man kan ha. OECD lägger även vikt på att övervaka och kontrollera hur olika länders pensionssystem vårdar samhällets pensionärer och hur olika länders skolsystem förbereder unga för framtiden. (OECD, 2016)

Under de senaste 20 åren har globaliseringen dominerat den ekonomiska utvecklingen men under de senaste åren har även den miljömässiga influensen ökat bland företag och organisationer. Detta eftersom att konkurrensen om nya marknader och billigare produkter bland företag och organisationer ökat. Företag borde därför utarbeta hållbarhetsredovisningar för att sedan använda den som ett verktyg i verksamhetens riskhantering. (Walker 2008; Hartwig, 2016)

Den ökande begäran på information, intressentengagemang och organisatorisk transparens tvingar de flesta företag och organisationer att flytta frågan om hållbarhetsredovisning högre upp i verksamhetens fokuseringsordning. Ökandet av hållbarhetsrelaterade frågor påverkar även politiken, regeringen, slutförvaringen, resursanvändningen, återanvändningen och strukturen hos både nationella och internationella ekonomier (Walker, 2008)

3.1 Historia

Redan under 90-talet skedde en stor ökning i antalet företag som började ha med miljöinformation i årsredovisningen och år 1995 tog man inom EU i bruk miljöledningens- och miljörevisionsförordningen Eco-Management and Audit Scheme (EMAS). (Ljungdahl, 2002)

År 1997 infördes det i den finländska bokföringslagen nya direktiv om att en del företag måste i deras förvaltningsberättelser av den årliga finansiella rapporten inkludera materiella icke-finansiella problem. I rapporten bör man bland annat uppta nyckeltalen som krävs för att man skall kunna förstå den finansiella ställningen och verksamhetens resultat av det rapporterade företaget. I rapporten skall även framkomma information om personalfrågor och miljöfrågor som påverkar företagets verksamhet. (FIBS, 2015)

Den 12:de september 2006 införde den finska bokföringsnämnden allmänna riktlinjer för sammanställning av styrelserapporten och även dessa riktlinjer är menad att tolkas som en del av en god revisionsred. Den 24:de oktober 2006 införde den finska bokföringsnämnden allmänna riktlinjer om registrering och redovisning av miljöfrågor i den lagstadgade finansiella rapporten. Dessa allmänna riktlinjer grundar sig i huvudsak på EU kommissionens rekommendation 2001/453/EU och är menad att tolkas som en del av en god revisionsred. (FIBS, 2015)

Den tredje november 2011 infördes i Finland nya principbeslut om statens ägarpolitik där den finländska myndigheten tog upp att onoterade statliga bolag och statliga majoritetsägda bolag skall börja rapportera om deras hållbarhet på ett korrekt sätt så att det möjliggör jämförelse mellan olika företag. Även företagarnas underleverantörer förväntas följa principerna för ansvar. Det underliggande målet med denna lag är att göra finska statens ägarpolitik så öppen, förutsägbar och konsekvent som möjligt, vilket skulle ge ett exempel på god affärssed för andra icke-statliga företag. Ifall företagen väljer att inte följa denna lag så bör de rapportera om orsaken till varför de inte väljer att rapportera. (FIBS, 2015)

Idag finner man flera länder inom EU med liknande miljöredovisningar som i Finland och i Finland finns det idag inga direkta krav och lagar om obligatorisk hållbarhetsredovisning utan istället finns det en del mindre vägledningar och riktlinjer om hållbarhets relaterade frågor som företag och organisationer kan välja att följa. (Ljungdahl, 2002)

3.2 Hållbarhetsredovisning i Finland

De viktigaste lagarna som behandlar CSR i den finländska lagstiftningen är aktiebolagslagen, olycksfalls-försäkringslagen, sociallagstiftningslagen, arbetsavtalslagen och omfattande lagstiftningar om miljöskyddslagen. Det tidigare synsättet av företag och organisationer som ser miljövärden som en börda för den ekonomiska tillväxten har i Finland idag bytts ut mot ett synsätt där man beskriver miljövärden som både en strategisk källa och en förutsättning för en verksamhets tillväxt och överlevnad i samhället. (Westmark, 1999; FIBS, 2015)

Bokföringslagen innehåller även områden som fokuserar sig på CSR där det kommer upp att företag måste varje år publicera en rapport som berör sådana personalfrågor och miljöfrågor som kan inverka på den ekonomiska prestationen i företaget. I Finland finns det som sagt inga nationella lagar för Corporate Social Responsibility (CSR) utan istället har man med ett antal myndigheter och finländska företag främjat genomförandet av internationella CSR koder så som FN:s Global Compact, EMAS, GRI, ISO m.m. (FIBS, 2015)

I Finland har man sedan andra världskriget förvandlats från en bond- och skogsekonomi till en mera modern industriell ekonomi och liksom många andra nordiska länder har även Finland idag starka offentliga institutioner som spelar en viktig roll när det handlar om att ge samhällssäkerhet och utjämnande av ojämlikheter. (FIBS, 2015)

Finland har flera gånger av ”Transparency International” blivit rankad som en av de minst korrumperade länderna i världen och år 2008 blev den finländska industrin enligt KPMG ratings först rankad när det gäller hållbarhetsredovisningsrapportering. De finländska företagen har även varit bland de mest aktiva i Europa att bli medlemmar i CSR organisationer så som World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) och FN:s Global Compact. (FIBS, 2015)

3.3 Finish Business and Society (FIBS)

FIBS är den ledande ideella företagsansvars nätverket i Finland och står för Finish Business and Society. FIBS grundades den 24 mars 2000 och har idag över 270 medlemmar. FIBS är även idag den enda ideella och självständiga Corporate Social Responsibility nätverket i Finland. (FIBS, 2015)

Figur 2 FIBS logo (FIBS, 2015)

FIBS mål är att vara den bästa partnern för alla deras medlems organisationer längs deras väg till hållbarhet. FIBS:s värde består av tre områden: partnerskap, ledarskap och inspiration. FIBS:s Corporate Responsibility nätverk har fört samman företag, organisationer, icke-statliga organisationer, organisationer inom den offentliga sektorn och forskare i över 15 år. Detta för att utbyta information och erfarenheter om hållbarhets praxis samt lära varandra att generera ett gemensamt värde. (FIBS, 2015)

Fördelarna med medlemskap i FIBS är inkluderandet av evenemang och ”workshops”, utvecklingsprogram, information och kommunikationskanaler. Ansvar i företag och organisationer bidrar enligt FIBS till att säkra sunda och långvariga affärsförhållanden. Dessutom är ansvarsfullt företagande nödvändigt för samhällets välbefinnande och företag spelar en central roll för att lösa jordens ekonomiska, sociala och miljömässiga problem. I bästa fall visas företagets och organisationernas ansvar i människornas vardagliga liv och även direkt i miljöförhållanden. (FIBS, 2015)

Hållbarhet ger konkurrensfördelar då organisationer och företag kan erbjuda något som konkurrenterna inte kan. Ett företag kan svara på förväntningar från intressenter, kunder, investerare och personal genom att skapa lösningar till samhällsproblem som i sin tur kan leda till att företagen sticker ut från sina konkurrenter. FIBS har från början varit öppen

för alla sorters företag och organisationer som utför insatser för främjande av socialt och ekonomiskt hållbart utvecklande. FIBS har sedan år 2002 varit en registrerad förening och föreningens mål har främst varit att främja företags och organisationers sociala ansvar. (FIBS, 2015)

3.4 Corporate Social Responsibility (CSR)

CSR står för Corporate Social Responsibility och är ett brett begrepp som är känt överallt i världen. Ett förslag till varför begreppet CSR blivit så känt kommer fram i boken ”CSR i praktiken” skriven av Per Grankvist var han tar upp att ordet CSR låter viktigt i företagsledningens öron eftersom att begreppet innehåller ordet Corporate. Ett problem som i sin tur dyker upp med begreppet CSR enligt Grankvist är att ordet social i CSR ger intrycket till flera företag att CSR endast handlar om socialt ansvarstagande och inte alls om miljömässigt och ekonomiskt ansvar. (Grankvist, 2009)

Företag och organisationer har haft problem med att veta vad begreppet Corporate Social Responsibility (CSR) egentligen omfattar och vilka underområden som begreppet består av. Enligt Grankvist (2009) handlar begreppet CSR om det frivilliga samhällsansvaret i företagen som man delar in i tre underområden. Dessa tre områden är det ekonomiska, sociala och miljömässiga ansvarstagandet. I vissa sammanhang pratar man även om ett fjärde område inom CSR, det etiska området som antas omfamna de tre andra områdena. (Grankvist, 2009)

Det ekonomiska ansvarstagandet handlar inom CSR om verksamhetsdrivning på ett sätt där man tjänar så mycket pengar som möjligt och på detta sätt tryggar både verksamhetens finansiella ställning och ger avkastning på det investerade kapitalet. Det andra området är miljömässigt ansvarstagande och här lägger man fokus på att driva sin verksamhet på ett sådant sätt att man inverkar så lite som möjligt på miljön. Inom det tredje området socialt ansvarstagande fokuserar man på att driva verksamheten på ett sätt som kännetecknas som en god medborgare. Inom socialt ansvarstagande bör man ta hänsyn till allas hälsa och välbefinnande oberoende om det är frågan om anställda, affärspartners, konsumenter eller underleverantörer. Det fjärde och sista området är det etiska ansvarstagandet och den kan sägas vara grunden som styr hur företag handlar och hjälper företagen att välja när de tvingas välja mellan två alternativ. (Grankvist, 2009)

4 Hållbart företagande

I detta kapitel ges först en förklaring till begreppet hållbart företagande och sedan lite information om vad begreppet omfattar. Efter detta kommer även information om standarder inom hållbarhetsredovisning och slutligen ges lite noggrannare information om de kändaste standarderna och organisationerna som publicerat dessa riktlinjer om hållbarhetsredovisningen.

Begreppet hållbart företagande innebär att företag och organisationer utför sådan verksamhet som främjar ett hållbart utvecklande. Enligt (Regeringen, 2016) måste ett företag eller organisation som förväntar sig att bli en modern, framgångsrik och innovativ verksamhet utföra hållbart företagande. Hållbart företagande handlar även om att driva ett företag eller organisation med sikte på framtiden och att således försöka följa globala riktlinjer och även försöka minimera företagets negativa inverkan på samhället. (Regeringskansliet, 2016)

När man har ett strategiskt arbete med hållbart företagande så medför detta oftast både riskhanteringsmöjligheter och affärsmöjligheter för verksamheten. Enligt Walker (2008) har man de senaste åren fokuserat sig allt mera på hållbart företagande och detta eftersom att man i samhället börjat ta upp diskussioner om den negativa inverkan på miljön. Exempel på några diskuterade ämnen enligt Walker (2008) är uttömning av världens resurser, klimatförändring och förstörelse av ekosystem. (Regeringen, 2016; Walker, 2008)

Hållbart företagande ger företag och organisationer möjligheten att integrera hållbarhet i alla sina verksamheter och ändra hållbarhetsmål och löften till handlingar. Hållbarhet erbjuder även konkurrensfördelar genom att företag och organisationer gör ansvarsfulla, etiska och hållbarhetsfulla val och kommunicerar om sina produkter och tjänster på ett förståeligt och intressant sätt. (FIBS, 2015)

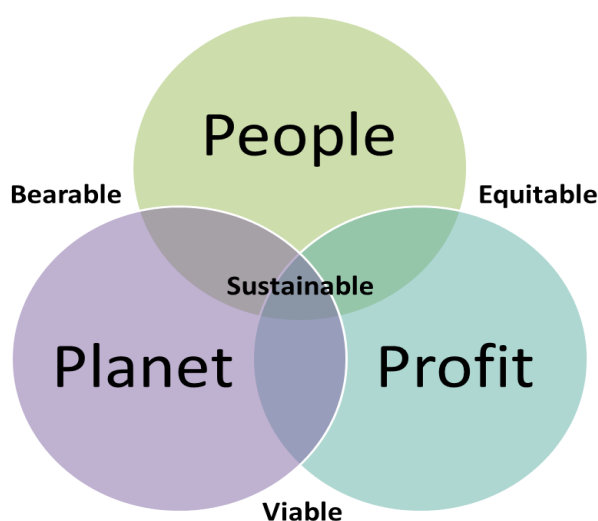
Efter mera än ett decennium var kostnadsbesparingar varit prioriteringen hos företag blev de dolda miljömässiga och sociala kostnaderna av överföring av produktion och service till lågkostnadsländer som Kina och Brasilien allt mer tydliga hos västerländska konsumenter. Exempel på sådana dolda kostnader är huggningar i Amazons regnskog och utnyttjande av billig arbetskraft. Den växande medvetenheten om företagets oegentligheter i dessa områden tvingade flera företag att på nytt undersöka sina inköpsstrategier och hålla ett närmare öga på de etiska normerna hos sina leverantörer på platser där arbetsmarknaderna var mera fria och tillverkarna kunde köra över de sociala och miljömässiga standarderna. (Economist, 2009)

4.1 The Triple Bottom Line

Namnet ”the Triple Bottom Line” (TBL) introducerades för första gången år 1994 av den brittiske hållbarhetsexperten John Elkington. John Elkingtons argument inom ”the Triple Bottom Line” var att företag och organisationer borde hantera tre olika aspekter för att nå kraven för hållbart företagande. (Economist, 2009)

”The Triple Bottom Line ”syftar till att mäta den finansiella, sociala och miljömässiga presentationen av ett företag eller organisation över en viss tidsperiod. Huvudsyftet med ”The Triple Bottom Line” är att få företag och organisationer som strävar till hållbarhet att förstå att de måste leverera bra inom alla tre aspekterna. (Ljungdahl, 2002)

TBL är ett uttryck för hållbart företagande och Global Reporting Initiative tar upp TBL i sina standarder om hållbarhet och skriver att alla tre aspekterna är sammanlänkade med varandra. På engelska pratar man inom ”the Triple Bottom Line” om de tre P:na People (sociala), Profit (ekonomi) och Planet (miljön). (Ljungdahl, 2002)

Figur 3 The Triple Bottom Line (Reporting, 2000–2006)

Som figuren visar kan företag och organisationer endast genom att behärska alla tre aspekterna uppnå hållbarhet i sina verksamheter. Om företag väljer att endast fokusera sig på till exempel den sociala och miljömässiga aspekten får de istället för hållbart företagande en uthärdligt företagande. Genomförbart företagande fås då företag eller organisationer endast fokuserar sig på de ekonomiska och miljömässiga aspekterna och en rättvis

företagande fås då företag och organisationer endast fokuserar sig på de sociala och ekonomiska aspekterna. (Ljungdahl, 2002)

Företag och organisationer bör ta i beaktande att alla tre aspekterna inom ”the Triple Bottom Line” är på något sätt beroende av varandra. I vissa fall kan aspekterna även stå i konflikt med varandra. (Economist, 2009)

4.2 Standarder

Standarder för hållbarhetsredovisning används som stödstrukturer när man redovisar och hanterar olika sorters hållbarhetsrelaterade frågor. Företagen och organisationerna får själva välja vilka standarder de vill följa när de hållbarhetsredovisar. (Sandström, 2012)

Idag finner man flera olika internationellt publicerade riktlinjer för hållbarhetsredovisning och dessa riktlinjer har publicerats av olika organisationer och varierar därför till utseende beroende då på vem som har publicerat dem. Här näst kommer information om de kändaste standarderna som företag och organisationer ofta väljer att följa som stödstrukturer till sina årliga hållbarhetsrapporter. (Ljungdahl, 2002)

4.2.1 Global Reporting Initiative (GRI)

I över tiotals år har det funnits publicerat på Global Reporting Initiative (GRI) riktlinjer för hållbarhetsredovisning. GRI är en självständig internationell organisation som hjälper företag, regering och organisationer att förstå och kommunicera om betydelsen med företag och organisationer som hanterar hållbarhetsproblem som till exempel klimatförändring, korruption och mänskliga rättigheter. (Reporting, u.å.)

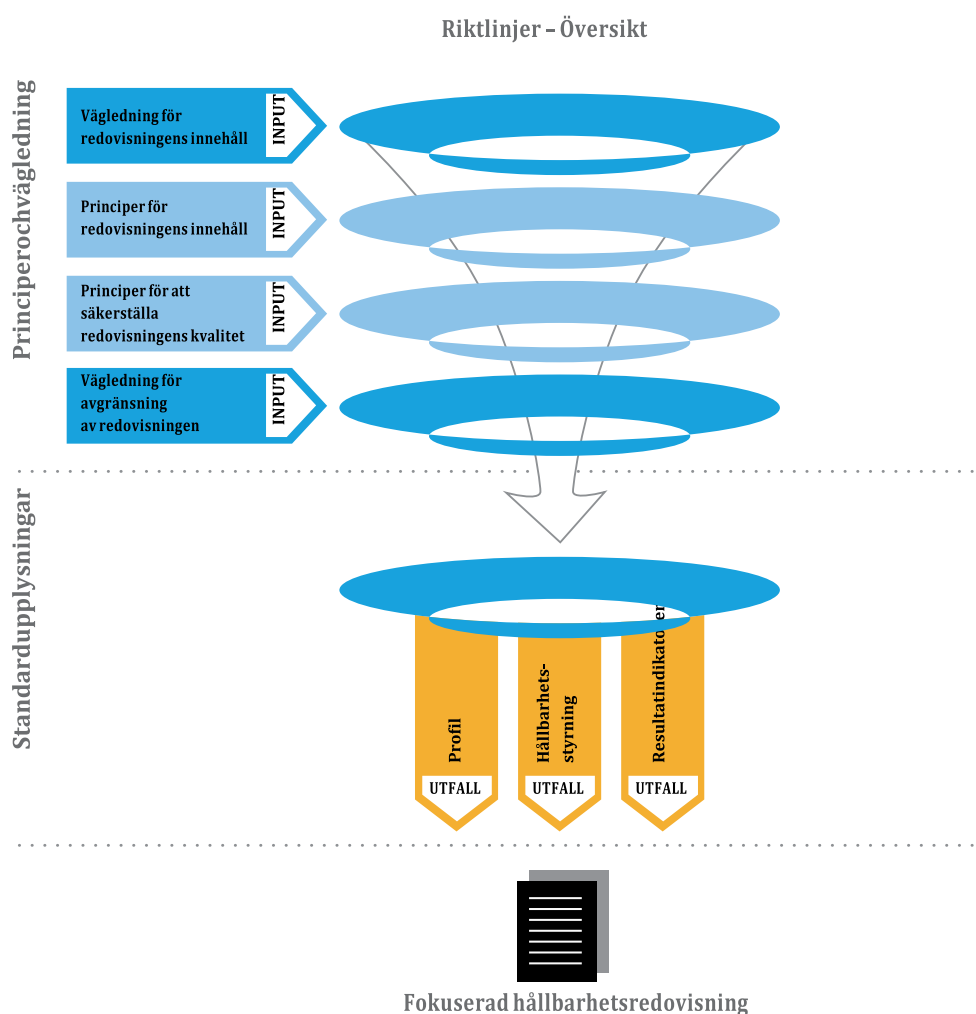
Figur 4 GRI logo (Reporting, u.å.)

GRI:s standarder var de första globala standarderna som publicerades för hållbarhetsredovisning. GRI:s standarder för hållbarhetsredovisning har en sammanhängande struktur som representerar den bästa globala tillämpningen för rapportering av ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser. Standarderna är

utformade för att användas som en uppsättning för alla sorters företag och organisationer som vill rapportera om verksamhetens konsekvenser och om hur de i verksamheten bidrar till hållbart utvecklande. (Reporting, 2000-2006)

GRI har två olika syften med publicerandet av hållbarhetsstandarder och det första syftet handlar om att ge företag och organisationer en systematisk struktur till deras verksamhets hållbarhetsredovisning. Det andra syftet med standarderna handlar om att få intressenter som granskar verksamheter att baserat på ett hållbart tänkande fatta rationella beslut. (Sandström, 2012)

Inom GRI finner man att riktlinjerna delas in i två olika delar som båda behövs för att kunna hållbarhetsredovisa hos GRI. Den första delen handlar om principer som är nödvändiga för hållbarhetsredovisningens innehåll och kvalitet och den andra delen handlar om företagets standardupplysningar. (Sandström, 2012)

Figur 5 GRI: s Riktlinjer, Källa: riktlinjer för hållbarhetsrapportering 2000–2006

I figuren på föregående sida får man en helhetsbild av hur GRI riktlinjerna indelas och som man kan se i figuren så delas riktlinjerna för hållbarhet in i områdena ”principer och vägledning” och ”standardupplysning”. (Reporting, 2000-2006)

I den första delen ”principer och vägledning” delar man in redovisningsprocessen i fyra olika delar. Dessa delarna är ”vägledning för redovisningens innehåll”, ”principer för redovisningens innehåll”, ”principer för att säkerhetsställa redovisningens kvalitet” och ”vägledning för avgränsning av redovisningen”. (Reporting, 2000-2006)

Den andra delen som finns i hållbarhetsredovisningens riktlinjer enligt GRI är ”standardupplysningar” och här beskrivs det mest relevanta och väsentliga informationen om flertal företag och organisationer och här kommer även sådan information som intresserar majoriteten av intressenter fram. Slutligen delas standardupplysningssdelen in i tre skilda delar: hållbarhetsstyrning, profil och resultatindikatorer. (Reporting, 2000-2006)

GRI:s riktlinjer har en liknande uppställning som flera andra standarder som används bland annat inom finansiell redovisning och exempel på sådana standarder är ”International Financial Reporting Standards” (IFRS). Flera olika sorters verksamheter har registrerat sin hållbarhetsredovisning hos GRI och exempel på några av de kändaste verksamheterna är H&M, Starbucks, Nestle och SSAB. (Sandström, 2012)

GRI:s vision är att skapa en framtid där hållbarhet är nödvändigt hos varje företags beslutsfattarprocess. GRI:s mål är att överallt auktorisera beslutsfattare genom deras hållbarhetsstandarder och få intressenter att ta fart mot en mera hållbar ekonomi och värld. Man bör komma ihåg att GRI inte tar ställning till hur företag och organisationer registrerade hos dem idkar sina verksamheter och inte heller vilka sorters produkter som företagen tillverkar. GRI har idag över tusen rapporter i över 90 olika länder och har blivit en av världens mest använda standarder inom hållbarhetsrapportering. (Reporting, u.å.)

Utarbetning av en årlig hållbarhetsrapport enligt GRI:s standarder ger en inklusive bild av en organisations materiella frågeämnen, deras relaterade effekter och hur de behandlas. En organisation eller företag kan välja att använda hela eller också endast delar av GRI:s standarder som till exempel då man ska rapportera om specifik information. Standarderna går att laddas ner på GRI:s hemsida och man får själv välja om man laddar ner hela eller endast delar av standarderna. (Reporting, u.å.)

4.2.2 Environment-Management Audit Scheme (EMAS)

EMAS står för Environment-Management and Audit Scheme och är EU:s egna miljöredovisnings- och miljöstyrningsordning. EMAS huvudsyfte är att kunna förbättra företag och organisationers arbete inom miljörelaterade områden. Systemet hos EMAS liknar ISO 14001 eftersom att man inom EMAS ställer liknande krav på ledningssystemet som man gör i ISO 14001. EMAS har ett krav på registrerade företag och organisationer att de årligen måste ge ut en hållbarhetsredovisning som bör vara tillgänglig för allmänheten. (Sandström, 2012)

Figur 6 EMAS logo
(Environment, u.å.)

EMAS har utvecklats av Europeiska kommissionen till alla sorters verksamheter som vill utvärdera, rapportera och förbättra sina miljöprestandan. EMAS sträcker sig över alla ekonomiska sektorer och lämpar sig för alla verksamheter över hela världen. Med hjälp av EMAS kan företag och organisationer minska deras miljöpåverkan, stärka de anställdas medverkan och spara pengar och resurser. (Environment, u.å.)

EMAS vill skapa trovärdighet med hjälp av en tredje parts verifikation som bidrar till externa och oberoende karaktärer i registreringsprocessen. EMAS står för öppenhet genom att hålla alla företag och organisationers miljöprestanda öppna för allmänheten. Företag och organisationer uppnår på detta sätt större öppenhet både externt genom hållbarhetsredovisning och internt genom engagemang av de anställda i verksamheten. (Environment, u.å.)

EMAS-förordningen 1836/93 introducerades för första gången i juli 1993 som ett miljöpolitiskt verktyg utarbetad av den Europeiska kommissionen i ett steg mot skapande av en hållbar utveckling. EMAS blev öppen för företag och organisationer i april 1995 och år 2001 ändrades EMAS-förordningen nummer till 761/2001. De viktigaste faktorerna var utvidgningen av tillämpningsområdet för EMAS till alla ekonomiska sektorer inklusive lokala myndigheter och integrationen av det internationella miljöledningssystem standarden EN ISO 14001. (Environment, u.å.)

Under 2009 ändrades EMAS-förordningen för andra gången och ändrade då nummer till 1221/2009 och de nya förändringarna trädde i kraft i januari 2010. I den nya EMAS-förordningen kom man med nya inslag om företagsregistreringar för att underlätta de

ekonomiska och administrativa bördorna hos verksamheter. Med nya EMAS registrerade anläggningar och miljöindikatorer förbättrades även verksameters sätt att dokumentera om miljöprestandan. (Environment, u.å.)

4.2.3 Internationella Standardiserings Organisation (ISO)

Figur 7 ISO logo (Standardization, 2015)

Internationella Standardiseringsorganisationen (ISO) är en icke-statlig internationell organisation som idag har över 160 olika nationella standardiseringsorgan. ISO sammanför genom sina medlemmar olika experters kunskaper och utvecklar internationella standarder vars syfte är att stöda innovation och innehålla lösningar för internationella utmaningar. (Standardization, 2015)

4.2.3.1 ISO 14001

ISO 14001: 2015 specificerar krav på miljöledningssystemen som företag och organisationer kan använda sig utav för att förbättra deras egna miljöprestanda. Syftet med ISO 14001 är att den är menad att användas av företag och organisationer som vill behandla miljöansvaret på ett systematiskt sätt som i sin tur bidrar till ett hållbart utvecklande. (Standardization, 2015)

ISO 14001 hjälper företag och organisationer att uppnå sådana resultat av miljöledningssystemet som skapar värde för miljön, berörda parter och själva organisationen. I överenskommelse med organisationens miljöpolicy bör de avsedda resultaten inkludera fullgörande av skyldigheterna, uppnående av miljömålen och en klar förbättring av organisationens miljöprestanda. (Standardization, 2015)

ISO 14001 lämpar sig för alla typer av organisationer oberoende av storlek, natur och typ. Liksom GRI standarderna kan man med ISO 14401 välja att använda standarden helt eller

också delvis för att stegvist förbättra miljöledningssystemet. Det finns i dagens läge över 300 000 certifierade verksamheter hos ISO 14001 i över 170 olika länder. (Standardization, 2015)

ISO 14001 lägger upp kriterier för ett miljöledningssystem och listar upp ramen som företag och organisationer kan följa för att ställa upp ett effektivt miljöledningssystem. När man följer ISO 14001 förser man företagsförvaltningen, de anställda och yttre intressenter med försäkran om att man mäter och gör förbättringar i företagets miljöpåverkan. (Standardization, u.å.)

Viktigaste fokuset för ISO 14001 är att hjälpa företag att effektivt integrera ett miljöledningssystem som till exempel ISO 14001 till sina företagsledningar. ISO 14001 syftar till att ge vägledning om upprättande, genomförande, förbättring och underhåll av ett effektivt miljöledningssystem. Den framtida ISO 14004:2016 är avsedd för att hjälpa företag att hantera sina miljöansvar på ett systematiskt sätt och därigenom bidra till hållbar utveckling. (Standardization, u.å.)

Att följa standarder som ISO 14001 medför enligt Walker (2008) att företaget eller organisationen skapar fördelar för verksamheten som i längden kan förbättra företagets eller organisationens miljöimage. (Walker, 2008)

4.2.3.2 ISO 26000

ISO 26000 handlar om "Social Responsibility" som på svenska står för socialt ansvar. ISO 26000 ger ut riktlinjer istället för krav och kan därför inte vara certifierad som flera andra kända ISO standarder. ISO 26000 riktar sig till alla sorters företag oberoende av storlek, bransch och placering. ISO 26000 publicerades år 2010 efter noggranna förhandlingar med intressenter runt om i världen. (Standardization, 2015)

ISO 26000 grundades av en grupp på cirka 500 sakkunniga personer inom området. Företag och organisationers förhållande till miljön och samhället är en avgörande faktor till deras förmåga att fungera effektivt. ISO 26000 ger vägledning till företag och organisationer om hur de kan arbeta på ett socialt ansvarfullt sätt och detta innebär i sin tur att företag och organisationer bör handla på ett öppet och etiskt sätt som i sin tur bidrar till välbefinnande och hälsa i samhället. (Standardization, 2015)

Figur 8 social responsibility: 6 core subjects (Standardization, 2015)

Inom ISO 26000 har man identifierat sex stycken centrala områden av socialt ansvarsfullt beteende som man kan se i figuren på föregående sida. Dessa sex områdena är konsumentproblem, mänskliga rättigheter, miljön, samhällets utveckling, arbetsförhållanden och rättvis verksamhetsrätt. (Standardization, 2015)

ISO 26000s syfte är att hjälpa företag och organisationer att få deras verksamhetsarbete att fungera på ett socialt ansvarsfullt sätt. ISO 26000 ger ut globala vägledningar om principer om socialt ansvarstagande, centrala socialfrågor, begrepp och definitioner som berör socialt ansvarstagande, identifiering och engagemang med intressenter, genomföring och främjande av socialt ansvarsfullt beteende i företagen och bakgrund och trender hos socialt ansvarstagande. (Standardization, 2015)

ISO 26000 används av ett flertal företag och organisationer och är ett ramverk för olika sätt att strategerna och behandla prestanda i socialt avseende. ISO 26000 uppmuntrar även företag och organisationer att fundera på hur deras strategier, drifter och styrningar fungerar gemensamt med att skapa ett resultat som är värdefullt för verksamheten, intressenterna och samhället. (Standardization, 2015)

5 Hållbarhetsrapport

I detta kapitel ges en förklaring till begreppet hållbarhetsrapportering, dess innehåll och även lite fakta om de nya EU-direktiven om hållbarhetsrapportering av hållbarhet och mångfaldspolicy som slogs ikraft år 2016.

Enligt Global Responsibility Initiative (GRI) definieras hållbarhetsrapportering som årliga publiceringar av rapporter där företag ger ut realistiska bilder över presentationen i verksamhetens resultat över en viss tidsperiod berörande de ekonomiska, miljömässiga och sociala områdena. Det är viktigt för intressenter att de direkt har tillgång till all information om företagets hållbarhetsredovisning på ett och samma ställe. (Reporting, 2000-2006)

Fördelen med att hållbarhetsrapportera är att företag och organisationer får en djupare kontakt med sina inre och yttre intressenter och företag och organisationer får även en bättre förståelse för framtida risker och utmaningar. Hållbarhetsrapporten kan hjälpa organisationer och företag att förstå, kommunicera och mäta deras ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationsförmåga och sedan göra upp mål och hantera förändringarna mera effektivt. Hållbarhetsrapporteringen är viktig när man publicerar organisationers och företags hållbarhetsresultat, vare sig det är frågan om positiva eller negativa resultat. (Kirjanpitolautakunta & näringsministeriet, 2006; Sandström, 2012)

Hållbarhetsrapporteringsprocessens värde är att försäkra att organisationer och företag funderar över deras egna påverkan på hållbarhetsproblem och ge organisationer och företag möjligheten att vara transparenta vid risker och möjligheter som de möter. Intressenter spelar även en stor roll i att identifiera dessa risker och möjligheter för företagen och organisationerna, speciellt sådana som är icke-finansiella. (Reporting, u.å.)

Detta ökade transparens leder till bättre beslutsfattande, vilket hjälper att bygga och upprätthålla förtroende mellan företag eller organisationer och myndigheten. Hållbarhetsrapporter ges ut av företag och organisationer av olika typer, storlekar och branscher, från olika håll i världen. (Reporting, u.å.)

5.1 Hållbarhetsrapportens innehåll

Företag och organisationer kan på olika sätt rapportera om hållbarhet. Hållbarhetsrapporten ges ofta ut på samma gång som företag ger ut sina årsredovisningar och revisorn behöver inte granska hållbarhetsrapporten utan ser bara till att hållbarhetsrapporten finns med i årsredovisningen. (EY, 2015)

I hållbarhetsrapporten skall det komma fram hur företagen arbetar med hållbarhetsfrågor så som miljöfrågor, mångfald, antikorrupktion, arbetsmiljö, mutor, respekt för mänskliga rättigheter och sociala frågor. Företagen och organisationerna skall alltså ge hållbarhetsupplysningar som berör frågor från dessa fyra områden: respekt för mänskliga rättigheter, miljöfrågor, motverkande av korrupktion och sociala förhållanden och personal. (Reporting, 2000-2006)

År 2015 rankades företaget Stora Enso's hållbarhetsrapportering som den bästa i Finland inom den oberoende årliga granskningen av hållbarhetsrapporter. Denna granskning utförs årligen av Finish Business and Society (FIBS) som är Finlands ledande ideella nätverk för ansvarsfullt företagande. På följande sida förekommer en figur där man får se Stora Enso's höjdpunkter från deras hållbarhetsrapportering år 2016. (FIBS, 2015)

Figur 9 Stora Enso Sustainability highlights 2016, (Enso, 2017)

I bilden ovan ser man höjdpunkterna hos företaget Stora Enso's hållbarhetsrapport år 2016. Företaget Stora Enso blev som sagt vald till företaget med den bästa hållbarhetsrapporten och i bilden ovan får man en inblick av de väsentligaste faktorerna som ingår i Stora Enso's cirka 80 sidor långa rapport år 2016. I bilden får man då procentuellt reda på hur Stora Enso klarade sig inom olika hållbarhetsområden år 2016.

I hållbarhetsrapporten skall det även inkluderas företagets eller organisationens affärsmodell, policyresultat från frågorna, policy som används i de fyra frågeområden, granskningsförfaranden som använts, företagets riskhantering, risker som kopplas till frågorna och centrala resultatindikatorer relevanta för företaget. Det är också viktigt att företag och organisationer tar med i rapporten alla hållbarhetsrelaterade hot och risker som kan inverka på företagets eller organisationens verksamhet. (Environment, u.å.; Hartwig, 2016).

5.2 EU-direktiv om rapportering av hållbarhet och mångfaldspolicy

De nya EU-direktiven om rapportering av hållbarhet och mångfaldspolicy gavs som förslag år 2014 och förra året gick direktiven igenom. De nya EU-direktiven innebär att ett företag och organisationer skall genom redovisning av aktuell icke-finansiella fakta rapportera om företagets ställning, resultat och utveckling. Företag och organisationer bör även ta upp konsekvenserna av deras väsentliga synpunkter inom miljö, personalfrågor, respekt mot mänskliga rättigheter, sociala förhållanden och hindrande av korrupktion. (EY, 2015)

Det nya lagförslaget kommer att påverka större företag av allmänt intresse och med större företag menas företag som fyller åtminstone två utav följande kriterier:

- en balansomslutning på över 17,5 miljoner €
- en omsättning på över 35 miljoner €
- över 250 anställda.

Det nya EU förslagen berör flera olika lagar som till exempel aktiebolags- och årsredovisningslagen. EU förslaget betyder införande av nya redovisningar av företagets mångfaldigpolicy och nya krav på rapportering av icke-finansiell information. Det nya lagförslaget ger företag och organisationer en flexibilitet gällande val av ramverk för

rapportering. I lagförslaget skall hållbarhetsrapporten även innehålla en bolagsstyrningsrapport om policyn av mångfald i ledningen och styrelsen i noterade bolag. (EY, 2015)

Hållbarhetsrapporten bör enligt den nya EU-direktiven innehålla åtminstone följande punkter:

- verksamhetens riskhantering
- verksamhetens affärsmodell
- resultat av policyerna
- för verksamheten relevanta icke-finansiella förhållanden
- policyer som verksamheten använder gällande aspekter
- risker relaterade till aspekterna.

EY (2015) anser att företagen kommer att ha möjlighet att uppfylla de nya kraven till viss del eller helt tack vare det existerande hållbarhetsarbetet. För att kunna möta de nya kraven måste företag och organisationer analysera och identifiera åtgärderna som krävs för att kunna uppfylla kraven. Åtgärder som företag och organisationer kan tänkas kräva är:

- identifiering av risker som är kopplade till åtgärder för att behandla dessa
- utveckling av mätmetoder vid introducering av resultat
- omstrukturering av årsredovisning
- etablering av en skild hållbarhetsrapport
- utveckling av policyer för olika aspekter. (EY, 2015)

6 Empirisk del

I detta beskriv lite kort bakgrundsfakta om företagen Neste och Stora Enso och i företagsinformationen kommer även en del hållbarhetsrelaterade ämnen som verksamheten medverkar i att tas upp.

6.1.1 Neste

Neste grundades den 9: de januari 1969 av den anledningen att försäkra Finlands oljeförsörjning. Några år efter grundandet av företaget växte speciellt i Borgå Nestes förfinings kapacitet och efter detta skedde en stor ökning i företagets affärsintressen. Företaget Neste har tidigare år fått vara med i Globala 100-listan över världens mest hållbara företag. (Neste, 2017)

Figur 10 Nestes logo (Neste, 2017)

Verksamheten Neste består av tre olika affärsområden och dessa områden är oljeprodukter, förnybara produkter och marknadsföring och tjänster. Företagets oljeprodukter bearbetas i Finland i städerna Borgå och Nådendal och företagets kunder består till största del av oljebolag och företag som marknadsför bland annat bränsle och olja. (Neste, 2017)

Nestes mål är att kunna förbättra framtiden och Neste ser endast en framtid full av möjligheter. Företaget Neste skriver även att de anser att de tror på ett annat sätt än andra och att de vill utmana oljeförfiningsindustrin genom att erbjuda renare bränslelösningar och bättre applikationer som grund på förnybara råvaror. Företagets vision är att varje dag skapa ansvarsfulla lösningar. Neste är världens enda oljebolag vars produktportfölj innehåller även egenproducerade förnybara bränslen. (Neste, 2017)

Nestes värderingar är följande: ansvar, innovation, samarbete och förträfflighet. Neste anser sig vara en pålitlig partner som alltid lever upp till sina skyldigheter. Neste bryr sig om andras välbefinnande och säkerhet och ser även till att verksamhetens negativa inverkan på miljön och omgivningen blir så liten som möjlig. Nestes konkurrensfördel grundar sig på verksamhetens förmåga att koppla samman alla delaktiga människors erfarenheter och idéer för att skapa bättre lösningar och detta gör i sin tur företaget till en tilldragande partner för andra. (Neste, 2017)

Kunderna är en av de viktigaste partnerna inom verksamheten och att ha en förståelse för deras behov hör till en av grunderna till verksamhetens utveckling och framgång. Företaget Neste satsar på att utveckla nya tekniker, nya produkter och nya sätt att göra saker och företaget vill uppnå världsklass i finansiella och operativa resultat. Att kunna arbeta säkert hela tiden är en viktig faktor i att uppnå detta. (Neste, 2017)

Företaget Neste producerar alla de viktigaste oljeprodukterna och är idag världens ledande leverantör av förnybar diesel. Företaget satsar på att bli den ledande leverantören av bränslelösningar i hela Östersjöregionen och har i dagens läge bensinstationer runt om i Finland och några även i de baltiska länderna och i St. Petersburg i Ryssland. Neste har inom ett nätverk på över 1000 bensinstationer runtom i Östersjöregionen. (Neste, 2017)

Genom att använda Nestes förnybara diesel som är gjord på 100 procent förnybara råvaror kan de enligt Neste få ett resultat på 40–90 procent mindre koldioxidutsläpp än ifall man skulle använda sig av vanlig diesel. Nestes förnybara isoalkan ger möjligheten att minska miljöpåverkan av biokemiska tjänster och produkter och på detta sätt klara av att ge svar på konsumenters krav på högkvalitativa hållbara lösningar. (Neste, 2017)

Verksamhetens marknadsföring och tjänster är att de är marknadsförare och säljare av renare bränslen och oljeprodukter i Finland, Estland, Litauen, Lettland och nordvästra Ryssland. Hållbarhet hör till ett av Nestes fyra värden som Neste tar med i beaktande av all verksamhet som berör företaget. År 2017 kom Neste på en 23:de plats i världens mest hållbara företag inom olje- och gassektorn. (Neste, 2017)

6.1.2 Stora Enso

Stora Enso är en internationell verksamhet som producerar förpackningar, träprodukter, papper och biomaterial. Stora Ensos mål är att kompensera icke förnybara material genom att skapa och utveckla nya tjänster och produkter som produceras av trä och andra förnybara material. Stora Enso har idag ungefär 25 000 medarbetare i fler än 35 olika länder och företaget är ett aktiebolag som är noterat i både Helsingfors och Stockholm. (Enso, 2017)

Figur 11 Stora Ensos logo (Enso, 2017)

Stora Enso grundades år 1998 då man sammanslog den svenska företaget Stora Kopparbergs Bergslags Ab med den finska bolaget Enso Oy. Den nuvarande vd:n på Stora Enso heter Karl-Henrik Sundström och sedan 1998 har företaget Stora Enso haft lite olika former och verksamheter. Förändring är därför en viktig faktor i företagets historia och förmågan att anpassa sig är grunden till deras inställning att aldrig ge upp. (Enso, 2017)

Företaget består av fem olika divisioner och divisionerna är konsumentkartonger, träprodukter, papper, biomaterial och förpackningslösningar. Inom koncernen förekommer även leverantörs- och supportfunktioner och andra verksamheter som till exempel logistik och virkesförsörjning. Stora Enso har sitt huvudkontor i Helsingfors i Finland och ett annat viktigt kontor ligger i Stockholm i Sverige. (Enso, 2017)

Företagets syfte är att ”skapa värde för människorna och vår planet” i alla beslut som verksamheten gör. Företaget tar ansvar för alla delas handlingar och hur de inverkar på omgivningen. Deras värderingar är ”Ta ledning” och ”Gör det rätta”, ”Ta ledning” är inte endast menad för divisionsledningen och den högsta ledningen utan står också för att de vill vara det ledande företaget inom alla olika aspekterna inom företagets verksamhet och ansvar. (Enso, 2017)

I dagens läge är Stora Enso mitt i en förvandling till ett tillväxtföretag inom förnybara material från ett företag inom papper- och kartongtillverkning. Inom Stora Ensos omvandlingsstrategi har man lagt mycket fokus på kundfokusering och skapande av nya innovationsmetoder, vilket medför att företaget klarat av att följa med i marknadens trender och ta emot kundernas behov med nya förbättrade lösningar inom området förnybara material. (Enso, 2017)

Stora Ensos pappersverksamhet har bidragit med långsiktiga relationer med kunder, förbättrad kunskap inom råmaterial, utvecklings- och forskningsinvesteringar och produktionsprocesser. De viktigaste byggstenarna i Stora Ensos strategi är plantagebaserad massa, hållbara bygglösningar, fiberbaserade förpackningar och innovationer inom biomaterial. (Enso, 2017)

Den största delen av verksamhetens försäljning sker inom Europa där företaget är en ledande producent av papper, massa, kartong och träprodukter. Största försäljningen inom Europa sker till länderna Sverige och Tyskland och den viktigaste råvaran trä får Stora Enso från Nordeuropa från både privata skogsägare och från skogsägande intresseföretagen Tornator och Bergvik Skog. (Enso, 2017)

Företaget Stora Enso arbetar för ett hållbart skogsbruk och för främjande av skogscertifieringar. Stora Enso deltar också aktivt i stödande av förbättring av återvinning speciellt i tätbefolkade områden runt om i Europa. Från Latinamerikas trädplantor får Stora Enso lågkostnadsmassa och Stora Enso äger idag 50 procent av massabruket Veracel Celulose genom sitt samarbete med Fibria. (Enso, 2017)

Stora Ensos produkter, förpackningar och konsumentkartonger är mycket efterfrågade i Kina och under 2016 öppnade Stora Ensos konsumentkartongfabriken i Beihai i Guangxiprovinserna. Stora Enso har idag även verksamheter i länder så som USA, Laos och Palestina. Innovation handlar enligt Stora Enso inte endast om det företaget gör utan även om på vilket sätt företaget gör saker. Hos företaget Stora Enso söker man kontinuerligt efter olika sätt att förbättra processerna och sparandet av resurser och energi i företagets verksamhet. (Enso, 2017)

7 Resultat

I detta kapitel ges en genomgång av respondenternas svar på intervjufrågorna och svaren skrivs på det sättet att en fråga besvaras i gången där båda respondenternas svar kommer fram. Sedan kommer ett underkapitel där de väsentligaste svaren från båda intervjuerna sammanfattas i en text.

Till denna kvalitativa undersökningen har intervjumetoden blivit vald med syfte att få mera omfattande och fördjupade svar än vad man skulle få med till exempel olika tabeller och enkäter. I denna kvalitativa undersökning har undersökningen utgått från strukturerade frågor vid både e-post intervjun med respondenten från Stora Enso och telefonintervjun med respondenten från Neste.

Intervjun har utförts via epost med företaget Stora Enso eftersom att det vid intervjutiden var den metod som passade bäst för respondenten. Detta på grund av att de inte vid intervjutiden hade tid med en vanlig intervju. Intervjun med respondenten i Neste skedde via telefon och detta också eftersom att det var den lämpligaste formen att utföra den här intervjun på för respondenten. I intervju svaren kommer det inte att förekomma namn på de personer som deltagit i denna intervju. Istället kommer personerna att benämnas som respondenter och intervjuade vid den företag som deltagit i denna kvalitativa undersökning.

7.1 Fråga 1

Varför publicerar ni årligen hållbarhetsrapporter och när började ni ge ut information om hållbarhetsfrågor?

Enigt respondenten på Stora Enso utgör verksamhetens långa historia med hållbarhetsrapporter och transparens en viktig faktor för deras relation med intressenterna. Första gången som Stora Enso publicerade om miljörelaterade frågor var i samband med Enso-Gutzeit OY:s årsberättelse år 1986 och detta var då innan sammanfusionen av Enso-Gutzeit Oy och Stora Kopparberg Ab.

Den första enskilda miljörapporten som Stora Enso publicerade var i mitten av 1990-talet. Hos Enso-Gutzeit Oy var det år 1994 och hos Stora Kopparbergs AB var det år 1995. Respondenten på Stora Enso berättar även att den första ansvarsrapporten publicerades för första gången år 2003.

Respondenten på Stora Enso har även i svaret bifogat ett citat som kommer från deras miljörapport som publicerade år 1994 där det framgår orsakerna till varför Stora Enso valt att börja hållbarhetsrapportera år 1994:

” Stora Enso has formulated its environmental policy around the principles of openness. One example is this, first annual environmental report, which we hope will lead to constructive discussion between the Enso Group and its customers and other interested parties.”

Respondenten från Stora Enso fortsätter med att svara på detta citat med att berätta att verksamheten fortfarande är på samma öppenhets väg trots att världen och rapporterna tagit stora steg framåt.

Respondenten från Neste besvarade frågan väldigt kort och berättade att de i stort sätt hållbarhetsredovisar eftersom att de har gjort det så länge och det finns enligt dem ingen orsak att inte publicera hållbarhetsrapporter i dagens samhälle. Nestes respondent menar även att genom att hållbarhetsredovisa kan de förmedla information till intressenter om hur företaget sköter sin verksamhet.

Enligt respondenten från Neste grundades verksamheten år 1969 och enda sedan dess har Neste antingen tillsammans med årsberättelsen eller enskilt publicerat rapporter om ansvarsrelaterade och hållbarhetsrelaterade frågor. Grundramen hos denna verksamhet har alltid varit enligt respondenten att lägga fokus på ansvarsrelaterade ämnen och publicera den så att intressenter lätt kan hitta sådan information så att den inte försvinner in i årsberättelserna.

7.2 Fråga 2

Hur har ert arbete inom hållbarhet utvecklats de senaste 20 åren?

Respondenten från Stora Enso besvarar frågan med att berätta att de under årtionden utvecklats från en verksamhet med fokus endast på miljöansvar till en mera holistisk inriktning. Detta betyder att verksamheten ser idag på samhällsansvar som något delat in i tre olika områden: ekonomiskt ansvar, miljömässigt ansvar och sociala ansvar. Respondenten tillägger att det är ”the Triple Bottom Line” som utgör grunden för deras hållbarhetsprogram.

Inom Stora Ensos verksamhetsansvarsprogram finns nio stycken olika teman där mänskliga rättigheter är en viktig del som täcker hela verksamhetens hållbarhetsrelaterade arbete. Stora Ensos respondent skriver även att verksamheten försöker årligen upprätthålla ansvarsfulla intressentrelationer och att de löpande bedömningarna av relevanta företagsansvarsfrågor är en utgångspunkt för deras verksamhet. Respondenten tillägger till sist att ansvarsstrategier hör även till en del av deras affärsstrategi.

Enligt Nestes respondent har det i verksamheten skett mycket under de senaste 20 åren. Ända sedan den första enskilda hållbarhetsrapporten år 1993 har det skett förändring på förändring. Enligt respondenten från Neste skedde de största förändringarna mellan åren 2006 och 2007 då verksamheten styrdes från en inriktning på fossila bränslen mot en inriktning i förnybara bränslen. Då togs extra fokus på ansvarsfrågor gällande förnybara bränslen och dessa syns fortfarande i deras hållbarhetsrapporter idag.

Detta var enligt respondenten från Neste den senaste utvecklingen inom skydds- och miljöfrågor. Respondenten berättar även att de under de senaste åren förflyttat fokuset inom verksamheten mot mera sociala ansvarshetsrelaterade frågor som till exempel frågor berörande mänskliga rättigheter.

7.3 Fråga 3

Vilka nackdelar och fördelar finns det med att hållbarhetsrapportera?

På denna fråga har Stora Ensos respondent kortfattat besvarat frågan med att förklara att deras ansvarsarbetets transparenta och långsiktiga rapportering är en central faktor för intressentarbetet. Förutom årsrapportering så publicerar Stora Enso deras utveckling i valda ansvarsindikatorer även i delårsrapporter. Men när man kollar igenom respondentens svar på andra frågor så märker man snabbt att en fördel med att publicera hållbarhetsrapporter hos företaget Stora Enso är att de får en mera öppen och transparent relation med sina intressenter.

Respondenten på Neste började med att förklara att nackdelar är svåra att identifiera men att rapporteringsbara ämnen är alla sådana som har betydelse för deras verksamhet. Respondenten säger också att de i deras rapporter publicerar både negativa och positiva konsekvenser gällande hållbarhetsrelaterade frågor.

Respondenten från Neste berättar sedan att hos verksamheten anses som fördel med hållbarhetsrapportering den att verksamheten lyckas hela tiden bättre behandla hållbarhetsrapporterna. Respondenten kommer endast på en nackdel med hållbarhetsrapportering och det är ifall verksamheten inte skulle lyckas identifiera och rapportera om de väsentligaste positiva och negativa faktorerna som händer i företaget.

7.4 Fråga 4

Anser ni att företag bör ge ut hållbarhetsrapporter? Motivera

Respondenten på Stora Enso börjar med att skriva att hållbarhetsrapporteringens transparens och öppenhet vid rapportering är en central del i Stora Ensos intressentarbete. Investerarare, kunder och icke-statliga organisationer följer ivrigt med i företagets ansvarsarbete som utgör en del av företagets affärsverksamhet.

Respondenten från Stora Enso nämner även de nya direktiven som slogs igenom i EU år 2016 och som tas i kraft år 2017 var företag av viss storlek ska rapportera om hållbarhet. Respondenten svarar även på denna fråga med att berätta om deras egen verksamhet och slutar med att tillägga att deras rapporteringshistoria visar att förnybart råmaterial tillsammans med öppna och transparenta rapporter varit grunden till deras verksamhetsmodell i flera årtionden.

Respondenten på Neste besvarar frågan med att säga att det är viktigt att rapportera om hållbarhet och trots att det inte är obligatorisk så tror respondenten ändå att oberoende bransch så kommer verksamheten i kontakt med hållbarhetsrelaterade frågor. Då är rapport enligt respondenten ett enkelt alternativ som företag kan använda sig av för att visa allmänheten att de lyckats identifiera de väsentligaste frågorna gällande hållbarhet.

Respondenten från Neste tillägger att rapportering inte är viktigt ifall verksamheten lyckats få fram de väsentligaste frågorna om den egna verksamheten och hållbarhetsrelaterade frågor på annat sätt till intressenterna. Respondenten tillägger till sist att ifall en verksamhet har en sådan affärsverksamhetsidé som är hållbar så behövs det i alla fall noggranna beskrivningar annanstans om inte rapporter uppgörs.

7.5 Fråga 5

Vad använder ni för standarder vid rapportering av hållbarhet och varför har ni valt dessa?

Respondenten på Stora Enso börjar med att förklara att de följer vid rapportering av hållbarhet G4 modellen som publicerats av Global Reporting Initiative (GRI) och har följt denna standard enda sedan år 2004. Respondenten skriver att de följer GRI:s standarder eftersom att de anser att denna organisation har den mest etablerade referensramen och kan erbjuda Stora Ensos intressenter möjligheten att jämföra rapporter även internationellt.

Respondenten från Stora Enso skriver även att som medlemmar i FN:s Global Compact så följer de även vid rapportering av hållbarhet de tio principerna som ingår i FN:s Global Compact.

Respondenten från Neste berättar att de började som sagt hållbarhetsrapportera redan på 90-talet och då följde verksamheten som referensram för hållbarhetsrapporter den kemiska industrins ”responsible care” ansvar som innehöll tio olika principer för hållbarhet. Denna referensram följde verksamheten då eftersom att denna standard på den tiden var en användbar referensram enligt respondenten på Neste.

Enligt respondenten finns inte den standarden som de började följa på 90-talet längre utan idag ger de istället den informationen till en annan organisation i Finland som ger ut liknande standarder om ansvarsrelaterade frågor. Respondenten från Neste tillägger även att verksamheten följer standarderna om hållbarhetsrapportering som publicerats av organisationen Global Reporting Initiative (GRI) och respondenten avslutar svaret med att tillägga att de endast till viss del följer GRI standarderna.

7.6 Fråga 6

Vad får ni ut av att årligen publicera hållbarhetsrapporter?

Den intervjuade på Stora Enso besvarar frågan liknande som fråga fyra med att berätta att transparens i rapporteringen är en viktig del av verksamhetens intressentarbete eftersom att investerare, kunder och icke-statliga organisationer noggrant följer deras ansvarsarbete, vilket hör till en del av deras affärsverksamhet.

Respondenten från Stora Enso förklarar även att hållbarhetsrapporter är en viktig faktor i deras kommunikation med intressenterna. Dessutom tillägger respondenten att verksamheten använder även andra kanaler för att nå intressentgrupperna och exempel på dessa kanaler är internetsidor, nyhetsbrev, sociala media kanaler och delårsrapporter.

Respondenten från Neste anser att rapportering av hållbarhet är ett av sätten att beskriva verksamhetens vilja att finnas även i fortsättningen på ett sådant sätt som är motiverande med hänsyn till en hållbar utveckling. Det är en del av meddelandet som Stora Enso enligt respondenten vill ge av sin verksamhet. Enligt respondenten så vill företaget Neste inte heller uppfattas som någon vanlig oljeraffineringsverksamhet utan de vill visa att de även har andra agendan. Genom detta säger respondenten att verksamheten vill börja synas framför allt för att de har vid användningen av icke-förnybara råvaror idéer till bättre och långvariga lösningar.

Det är enligt respondenten vid Neste viktigt att verksamheten i slutändan ger företags intressenter en sådan bild av verksamheten som visar åt vilket håll verksamheten är på väg och utgående från detta ger en positiv bild av verksamheten. En annan viktig sak som företaget Neste anser positivt med att hållbarhetsrapportera är naturligtvis enligt respondenten den att de kan visa intressenterna om verksamheten är på rätt spår eller inte.

7.7 Fråga 7

Vad tror ni om framtiden beträffande hållbarhetsredovisningen i Finland?

Respondenten på Stora Enso började med att besvara frågan såhär ” Ei-taloudellisen informaation luotettavuuden kehittyminen taloudellisen informaation suuntaan kehittämällä vastuullisuusraportoinnin ulkoista varmennusta. ”. Respondenten skriver även att allt sedan 2000-talet har Stora Enso certifierat en del av hållbarhetsrapporten via en oberoende tredje part.

Från år 2015 certifierade Stora Enso enligt respondenten fossila CO₂-utsläpp på en rimlig nivå och Stora Enso är enligt respondenten en av världens första verksamheter som intygar deras intressenter med CO₂-utsläppsrapporter som har en riktning mot en rimlig nivå.

Respondenten på Neste svarade på frågan såhär:

”Olen vastannut jo ehkä viistoista vuotta sitten tähän kysymykseen ja silloin vastasin niin että raportointi laajenee erilaisille toimialoille ja niin vastaan edelleen...”

Respondenten från Neste tror förutom att hållbarhetsrapporteringen sprids till flera verksamhetsområden att det kommer att bli mera formaliserat och enligt detta kommer man att mera integrerat följa antingen GRI:s ramverk för hållbarhetsrapportering eller FN:s Global Compact principer för hållbarhet.

Respondenten från Neste tror även att specifika företag och organisationer troligtvis är mest benägna att använda denna grundläggande rapportering. Speciellt på den elektroniska sidan kommer det enligt respondenten att förekomma förändringar eftersom att företag i grunden kommer att rapportera oftare och aktivare om hållbarhets relaterade ämnen på ett sätt där huvudvikten i framtiden inte skulle finnas i de årligen publicerade rapporterna utan i istället i mera aktuella och snabbare förekommande alternativ.

På detta sätt anser respondenten från Neste att det kommer att se ut i framtiden och detta dels på grund av att man i Europa allt mer diskuterar om hållbarhetsrelaterade ämnen och rapportering av dessa och lägger dem mera i fokus än vad man gjort tidigare.

7.8 Sammanfattning av intervjuerna

I båda intervjuerna får man reda på att företagen länge hanterat miljörelaterade frågor inom företagen. Hos Neste sedan 1969 och hos Stora Enso började publiceringen av miljöfrågor redan 1986 innan sammanslagningen av de båda företagen som idag bildar Stora Enso.

Som både litteraturstudierna samt respondenterna säger så behövs i viss grad rapportering av hållbarhetsrelaterade frågor för att en verksamhet i dagens läge skall klara sig långvarigt. Detta beror bland annat på den ökande medvetenheten om varifrån alla varor och tjänster kommer och för att möta intressenters behov behövs enligt respondenterna transparenta och öppna rapporter som är öppna för allmänheten.

De största skillnaderna som uppkom med intervjuerna var inte själva svaren utan på det sättet som företagen svarat på. På detta menar jag att Nestes respondent svarade mera rakt på frågan medan respondenten på Neste svarade emellanåt lite avvikande på frågan. Orsaken till detta antas vara på grund av att Nestes intervju gjordes via telefon medan intervjun med

Stora Enso gjordes via epost. Detta på grund av att man inte vid epost intervjun hade möjlighet att ställa följdfrågor och på det sättet få mera omfattande svar på frågorna.

Öppenhet är en viktig faktor för Stora Enso och är en orsak till varför verksamheten hållbarhetsredovisar medan respondenten på Neste menade att de alltid gett ut hållbarhetsrelaterade rapporter antingen enskilt eller med årsberättelsen och därför inte ser någon anledning till varför de inte skulle hållbarhetsredovisa. Både Stora Enso och Neste följer idag standarder publicerade av GRI och Stora Enso följer även FN:s Global Compact principer medan Neste följer förutom GRI:s standarder även principer grundade på ”responsible care” ansvar. Både Stora Enso och Neste tar upp att en viktig faktor med hållbarhetsrapporter är att kunna informera om ansvar och hållbarhet till verksamhetens intressenter och allmänheten.

Respondenten från Stora Enso berättar att den största förändringen som inträffat i verksamheten är att de förflyttat fokuset från endast miljöfrågor till en mera holistisk inriktning. Även respondenten på Neste berättar att det skett stora förändringar men att den största förändringen inträffade mellan åren 2006 och 2007 då verksamheten förflyttades användandet av fossila bränslen till förnybara bränslen.

I båda intervjuerna kom det fram liknande information om bland annat att det i framtiden inte kommer i Finland att vara möjligt att klara sig utan någon sorts hållbarhetsredovisning om man vill klara sig långvarigt och tillfredsställa intressenterna. I intervjuerna kommer det även fram att de i hållbarhetsrelaterade frågor lägger mycket fokus på intressenters behov och att det är viktigt med öppna och transparenta hållbarhetsrapporter.

8 Avslutning

Här i avslutningsdiskussionen kommer det att beskrivas den viktigaste informationen berörande resultaten från intervjuerna, ifall syftena och målen lyckats uppnås, framtida utsikter och förslag till fortsatta undersökningar.

I undersökningens resultat framkom det att företag i dagens läge behöver på något sätt framföra hållbarhetsfrågor för att klara sig i längden och intressenter utgör en viktig faktor till varför dessa företag som deltagit i undersökningen publicerar hållbarhetsrapporter. I resultatet framkom även att hållbarhetsredovisningen har stor betydelse för både Stora Enso och Neste och att båda företagen anser att hållbarheten kommer att på något sätt bli vanligare i Finland i framtiden.

I litteraturstudierna framkom det att betydelsen av hållbarhetsfrågor inom samhället ökar dagligen och liknande svar som jag fick i intervjuerna så framkom det även i teoridelen att för att företag skall klara av att möta intressenters krav och klara sig i längden behöver företag på något sätt publicera hållbarhetsfrågor till allmänheten. I teoridelen framkommer även fram att hållbarhetsredovisningens betydelse i Finland är inte ännu idag lika stor som i en del andra länder som till exempel vår grannland Sverige. Resultaten visar dock att hållbarhetsredovisningen kommer att bli vanligare i Finland och att det även kan komma lagar som medför obligatorisk hållbarhetsredovisning som Stora Ensos respondent tror.

Enligt (Kirjanpitolautakunta & näringsministeriet, 2006) är ämnet hållbarhetsredovisning ett brett område med flera olika betydelser. Eftersom att teorin om hållbarhetsredovisning är så omfattande så har det krävts mycket fördjupning i ämnet för att sedan ta med det väsentligaste informationen i detta examensarbete.

Respondenten hos Stora Enso tror att det kommer i framtiden införas lagar som medför obligatorisk hållbarhetsrapportering för större företag och organisationer. Respondenten från Neste kommer med sådant svar att hållbarheten hela tiden breder ut sig till nya verksamhetsområden och att hållbarhetsredovisning kommer att bli mera formaliserat. Respondenten från Neste tror även att framtiden medför att verksamheter mera integrerat kommer att följa vissa standarder och att det kommer att ske en del förändringar elektroniskt när det gäller rapportering av hållbarhet.

Syften med detta examensarbete var att ta reda på vad begreppet hållbarhetsredovisning innebär och omfattar och även att ta reda på varför företag väljer att hållbarhetsredovisa trots att det inte i Finland idag finns lag om obligatorisk hållbarhetsredovisning. Med detta examensarbete ville jag även få reda på hur företagen tror att framtiden ser ut för hållbarhetsredovisningen i Finland.

Jag anser att jag både genom litteraturstudier och intervjuerna med företagen Stora Enso och Neste fått den informationen som behövdes för att besvara syftena och målen med detta examensarbete. Att intervjun med respondenten från Stora Enso gjordes via epost medförde dock att jag inte på alla frågorna fick så omfattande svar som jag hade önskat. Om intervjun gjorts antingen personligen eller via telefon så skulle jag ha haft möjlighet att ställa följdfrågor och då kanske fått lika omfattande svar som jag fick från telefonintervjun med respondenten från Neste.

Fördjupandet i området hållbarhetsredovisning har gjort att jag fått en bättre förståelse för hållbarhetsredovisning och hållbart företagande. Intervjuerna har gett mig bättre kunskap om betydelsen av hållbarhetsrapporter i företag i Finland och även en förståelse till varför företagen som deltagit i intervjun valt att hållbarhetsredovisa.

Intressant fortsatt forskning inom hållbarhetsredovisningen vore att ta reda på vad fler företag i Finland anser om hållbarhetsredovisningens framtid och vilken betydelse den har för dem. Tror de på en liknande framtid som de intervjuade företagen Stora Enso och Neste? eller har de helt andra uppfattningar? Det vore även intressant att forska vidare med att intervjua företag i Finland som inte ger ut hållbarhetsrapporter och ta reda på varför de väljer att inte göra det. En tredje idé på fortsatt forskning inom hållbarhetsredovisning vore att kolla in hur hållbarhetsredovisningen ser ut i andra länder och intervjua företag i andra länder för att sedan jämföra resultaten mellan andra länders företag och finländska företag.

Arbetet har varit lärorikt och jag har fått mycket mera kunskap om ämnet hållbarhetsredovisning och vad ämnet omfattar. Det har även varit intressant att få intervjua yrkeskunniga personer hos företagen Neste och Stora Enso och få en liten inblick i vad de anser om hållbarhetsredovisningen i deras företag och vad de tror om hållbarheten i framtiden här i Finland.

Litteraturförteckning

Elektroniska källor:

Economist, T., 2009. *Triple bottom line*. [Online]

Available at: <http://www.economist.com/node/14301663>

[Hämtad 14 3 2017].

Enso, S., 2017. *Stora Enso*. [Online]

Available at: <http://www.fibsry.fi/fi/english/home>

[Hämtad 13 3 2017].

Environment, E., u.å.. *Eco-Management and Audit Scheme*. [Online]

Available at: http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

[Hämtad 22 2 2017].

EY, 2015. *Hur påverkas svenska bolag av det nya EU-direktivet om icke-finansiell och mångfaldsinformation?*. [Online]

Available at: <http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-CCASS-manfaldsinformation/%24FILE/EY-CCaSS-Lagforslaget-om-rapportering-om-hallbarhet-och-mangfaldspolicy.pdf>

[Hämtad 1 3 2017].

FIBS, 2015. *FIBS Better Business*. [Online]

Available at: <http://www.fibsry.fi/fi/english/sustainability/cr-in-finland>

[Hämtad 11 3 2017].

Kirjanpitolaautakunta & näringsministeriet, a.- o., 2006. *Redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut*. [Online]

Available at:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/3A51E5EE6E80A755C225736B002E91DD?openDocument>

[Hämtad 1 3 2017].

Neste, 2017. *Neste*. [Online]

Available at: <https://www.neste.com/fi/fi>

[Hämtad 15 3 2017].

OECD, 2016. *OECD; Better Policies For Better Lives*. [Online]

Available at: <http://www.oecd.org/about/>

[Hämtad 2 4 2017].

Regeringen, 2016. *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy*.

[Online]

Available at:

<http://www.regeringen.se/49aea4/contentassets/951e5cdee12e439c87828e06c7f2>

68a6/foretagens-rapportering-om-hallbarhet-och-mangfaldspolicy
[Hämtad 5 3 2017].

Regeringskansliet, 2016. *Hållbart företagande*. [Online]
Available at: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/naringspolitik/hallbart-foretagande/>
[Hämtad 25 2 2017].

Reporting, G., 2000-2006. *Riktlinjer för hållbarhetsredovisning*. [Online]
Available at: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-G3-Swedish-Reporting-Guidelines.pdf>
[Hämtad 21 3 2017].

Reporting, G., u.å.. *About GRI*. [Online]
Available at: <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx>
[Hämtad 2 6 2017].

Reporting, G., u.å.. *About Sustainability Reporting*. [Online]
Available at: <https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/default.aspx>
[Hämtad 8 3 2017].

Standardization, I. I. O. f., 2015. *ISO 26000 and the International Integrated Reporting <IR>*. [Online]
Available at:
https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_26000_and_ir_international_integrated_reporting.pdf
[Hämtad 19 3 2017].

Standardization, I. O. f., 2015. *ISO 14001:2015; Environmental management systems -- Requirements with guidance for use*. [Online]
Available at: <https://www.iso.org/standard/60857.html>
[Hämtad 29 3 2017].

Standardization, I. O. f., u.å.. *ISO*. [Online]
Available at: <https://www.iso.org/home.html>
[Hämtad 2 3 2017].

Vetenskapliga artiklar:

Hartwig, F. &, 2016. Från hållbarhetsrapportering och bestyrkande till hållbarhetsredovisning och revision. *Balans*, 2, s. 4.

Walker, D., 2008. Sustainability: Environmental management, transparency and competitive advantage. *Journal of Retail & Leisure Property; London*, Volym 7, s. 12.

Böcker:

Grankvist, P., 2009. *CSR i praktiken*. Malmö: Liber AB .

Ljungdahl, B. & C. &, 2002. *Miljöredovisning*. Malmö: Liber AB.

Sandström, F. & H. &, 2012. *Hållbarhetsredovisning: grunder, praktik och funktion*. Malmö: Liber Ab.

Westmark, C., 1999. Lag, etik och miljöredovisning. i: *Miljöredovisning; kommunikation av etik, vision och ekonomi*. Göteborg: Tholin & Larsson förlag , s. 11-17.

Figurförteckning

Figur 1 Pressure-State-Response (PRS) (Ljungdahl, 2002)	9
Figur 2 FIBS logo (FIBS, 2015)	12
Figur 3 The Triple Bottom Line (Reporting, 2000–2006).....	15
Figur 4 GRI logo (Reporting, u.å.)	16
Figur 5 GRI: s Riktlinjer, Källa: riktlinjer för hållbarhetsrapportering 2000–2006.....	17
Figur 6 EMAS logo (Environment, u.å.)	19
Figur 7 ISO logo (Standardization, 2015)	20
Figur 8 social responsibility: 6 core subjects (Standardization, 2015).....	22
Figur 9 Stora Enso Sustainability highlights 2016, (Enso, 2017)	24
Figur 10 Nestes logo (Neste, 2017)	27
Figur 11 Stora Ensos logo (Enso, 2017).....	29

Bilagor

Intervjufrågor:

1. Varför publicerar ni årligen hållbarhetsrapporter och när började ni ge ut information om hållbarhetsfrågor?
2. Hur har ert arbete inom hållbarhet utvecklats de senaste 20 åren?
3. Vilka nackdelar och fördelar finns det med att hållbarhetsrapportera?
4. Anser ni att företag bör ge ut hållbarhetsrapporter? Motivera.
5. Vad använder ni för standarder vid rapportering av hållbarhet och varför har ni valt dessa?
6. Vad får ni ut av att årligen publicera hållbarhetsrapporter?
7. Vad tror ni om framtiden beträffande hållbarhetsredovisningen i Finland?